

RAAD EYCS – JEUGDZAKEN 22 MEI 2017

ORIENTEREND DEBAT ROND DE TOEKOMST VAN EUROPA OPBOUWEN – LUISTEREN NAAR JONGEREN EN HEN STEUNEN

7932/17 JEUN 41

I. Context en vraagstelling

De leiders van de 27 lidstaten en EU-instellingen legden tijdens hun bijeenkomst van 25 maart 2017 in Rome ter gelegenheid van de 60e verjaardag van de ondertekening van de Verdragen van Rome een verklaring af waarin zij het volgende stelden:

"De Europese Unie staat voor ongekende uitdagingen, zowel internationaal als intern... Wij zijn vastbesloten de uitdagingen van een snel veranderende wereld samen aan te pakken en onze burgers zowel veiligheid als nieuwe mogelijkheden te bieden... In de komende tien jaar willen wij een Unie die veilig en zeker, welvarend, concurrerend, duurzaam en sociaal verantwoord is en over de bereidheid en het vermogen beschikt om in de wereld een sleutelrol te vervullen en de globalisering vorm te geven. Wij willen een Unie waar de burgers nieuwe mogelijkheden voor culturele en sociale ontwikkeling en economische groei worden geboden. Wij willen een Unie die blijft openstaan voor de Europese landen die onze waarden eerbiedigen en zich ertoe verbinden deze uit te dragen.

In deze tijden van verandering en ons bewust van de zorgen van onze burgers, onderschrijven wij de Agenda van Rome en beloven wij toe te werken naar: een veilig en zeker Europa...; een welvarend en duurzaam Europa...; een sociaal Europa, een Unie waar jongeren het best mogelijke onderwijs en de best mogelijke opleiding genieten en op het hele continent kunnen studeren en een baan kunnen vinden; een sterker Europa op het wereldtoneel."

Oriënterend debat

In dit verband wordt de ministers verzocht om bij het beantwoorden van de onderstaande vragen van gedachten te wisselen, hun ervaringen te delen en summiere voorbeelden van goede praktijken te geven.

1. Hoe kunnen wij een vernieuwende, zinvolle en constructieve dialoog met jongeren aangaan? Zijn wij gereed en in staat om te luisteren? Kunnen wij antwoorden met empathie, maar ook met oprechtheid en realiteitszin?
2. Kunnen wij een visie voor de toekomst van de Europese Unie ontvouwen die jongeren zal inspireren en hun tegelijkertijd een sterke positie zal geven? Wat zijn voor u de voornaamste elementen of aspecten van een dergelijke visie?

II. Elementen voor de tussenkomst van de minister tijdens het debat

1. **Hoe kunnen wij een vernieuwende, zinvolle en constructieve dialoog met jongeren aangaan? Zijn wij gereed en in staat om te luisteren? Kunnen wij antwoorden met empathie, maar ook met oprechtheid en realiteitszin?**

Geachte Voorzitter,
Geachte Europees Commissaris,
Waarde collega's,
Dames en heren,

Dialoog werkt alleen, wanneer alle betrokken actoren beschikken over een empatisch inleefvermogen, zin voor realisme, en kunnen luisteren. Deze competenties leer je al doende aan en bouw je langzaam op.

Daarnaast is de gehanteerde taal belangrijk. Hoe kunnen we onze taal aanpassen aan de respectievelijke ontvangers? Hoe kunnen we er mee voor zorgen dat jongeren en beleidsmakers op een gelijkwaardig niveau met elkaar kunnen dialogeren? We moeten er ons bewust van zijn dat er niet één mirakelmethode bestaat, maar dat we telkens weer inspanningen moeten leveren en zoeken naar de beste manier om een echte dialoog waar te maken.

Enkele voorbeelden uit de respectieve gemeenschappen van België tonen de veelzijdigheid van methoden die tot resultaat hebben geleid.

Zo is er de bestaande goede praktijk van de jeugdraad van de Duitstalige Gemeenschap (www.rdj.be), samen met het jeugdinformatiecentra in de Duitstalige Gemeenschap (www.jugendinfo.be) in de context van jeugdwerk en jongereninformatie, waar jongeren en politici elkaar ontmoeten met als uitgangspunt "een makkelijke en begrijpbare taal" te hanteren. Hier kan het publiek de deelnemers aan de discussie onderbreken en vragen om verduidelijking. Dit dwingt ons om na te denken over hoe we communiceren. Meer informatie vindt u onder: <http://www.rdj.be/de/artikel-archiv/die-podiumsdiskussion-zur-201ehalbzeitbilanz201c>.

Verder kennen we nog de burgerschapsvorming in het jeugdwerk. Dit verhoogt niet alleen de betrokkenheid van jongeren maar bereidt hen ook voor om besluitvormingsmechanismen en politieke systemen te leren kennen en begrijpen maar ook om te leren communiceren met realistische verwachtingen. Zie o.a

[Http://www.rdj.be/de/downloads/Standpunkte/2016_11%20-%20RDJ%20Broschu308re_v4.pdf](http://www.rdj.be/de/downloads/Standpunkte/2016_11%20-%20RDJ%20Broschu308re_v4.pdf)

Een ander voorbeeld komt uit de Franse gemeenschap.

Om meer participatief jeugdbeleid op lokaal niveau te ontwikkelen, heeft mijn collega minister van Jeugd van de Franstalige Gemeenschap een proefproject geïnitieerd dat wordt beheerd door een jeugdorganisatie die de lokale overheden helpt om kwaliteitsvolle

jongerenconsultaties te organiseren. Meer informatie: <http://simonis.cfwb.be/vers-une-politique-locale-de-jeunesse-plus-participative>

Hoe duidelijker het kader is voor participatie met jongeren, des te meer gemotiveerd zij zullen deelnemen. Naast openheid en vertrouwen is transparantie in en van bestuur een belangrijke voorwaarde voor een zinvolle en eerlijke dialoog met jongeren.

Jongeren moeten vertrouwen in de politiek kunnen opbouwen. Om dergelijke relaties op te bouwen, zijn jeugdorganisaties alsook de jeugdraad goede mediators en deskundig in jongerenparticipatie. (zie http://www.dialoguejeunesse.be/wp-content/uploads/2014/12/Livret_CJ-WEB.pdf)

Tot slot nog een voorbeeld vanuit de Vlaamse gemeenschap: de burgerkabinetten welke ik lanceerde.

Zo was er het Burgerkabinet Jeugd dat handelde over diversiteit in het jeugdwerk. Er werd een methodiek uitgewerkt die consulteren en participeren toegankelijker maakt voor verschillende jongeren en inzet op verschillende toegangspoorten tot die consultatie. Bij het Burgerkabinet Jeugd werd hier bewust op ingezet om zo op een korte termijn een brede groep jongeren te betrekken en zo ook te garanderen dat er een divers publiek aanwezig was op de grote slotdag in het Vlaams Parlement.

Er was een online forum, er waren mini-burgerkabinetten waar projectwerkers naar specifieke organisaties en evenementen gingen om zelf een bevraging af te nemen en er werden organisaties zelf ingeschakeld om al aanwezig materiaal uit gelijkaardige consultaties door te geven en zelf ook gesprekken met de jongeren te voeren. Hier werd ook sector overschrijdend op ingezet door ook via scholen te werken. Op het live event waren 134 deelnemers aanwezig waarvan 34% aangaf een migratie achtergrond te hebben. Ook hier werd op verschillende manieren aan werving gedaan. Mensen moesten zich op voorhand inschrijven via de website of via mailing aan projectmedewerkers maar bij de mini-burgerkabinetten werden ook 'wild-cards' uitgedeeld waarbij jongeren en jeugdwerkers sowieso toegang kregen tot het evenement. Een breed en divers publiek aanspreken is steeds een combinatie van brede verspreiding zowel online als offline, rechtstreekse uitnodiging, een persoonlijk netwerk of de achterban van specifieke organisaties aanspreken. Een vertrouwensband is bij zulke oefening belangrijk maar men krijgt vaak de tijd niet om hier duurzaam in te investeren, dan moet men kijken naar de jeugdwerkers en andere organisaties die als tussenpersoon en vertegenwoordigers een zeer belangrijke rol hebben. En vooral naar de jongeren en hun organisaties toegaan, en niet in de val trappen van overbevraging maar vragen wat haalbaar is voor de betrokken partijen en steeds een terugkoppeling na de feiten garanderen. Die laatste stap wordt vaak vergeten en net het zichtbaar maken van de impact die er wel of niet kon zijn, is voor de jongeren zelf nog het belangrijkste van het hele (leer)proces.

Met deze drie voorbeelden hopen wij bij te dragen tot vernieuwende methoden voor jongerenparticipatie om zo de betrokkenheid en dialoog met jongeren te verhogen en verbeteren.

2. **Kunnen wij een visie voor de toekomst van de Europese Unie ontvouwen die jongeren zal inspireren en hun tegelijkertijd een sterke positie zal geven? Wat zijn voor u de voornaamste elementen of aspecten van een dergelijke visie?**

Geachte Voorzitter,

Geachte Europees Commissaris,

Waarde collega's,

Dames en heren,

We moeten durven kijken wat de waarden van de EU in de huidige context, voor de jongeren van vandaag betekenen en hoe we deze samen vorm kunnen geven zodat die waarden levend blijven en tastbaar zijn voor alle jongeren.

Er is de noodzaak voor een holistische kijk op de levenswandel van jongeren. Al te vaak worden jongeren (en burgers) door de Unie benaderd als deelsubjecten (student, (niet)-werker, consument, enz.). Deze kijk moet vertrekken van de behoefte van jongeren om de kans te krijgen hun leven zelf vorm te geven in autonomie en het gevoel te bestrijden slechts de speelbal te zijn van globale evoluties waar schijnbaar niemand vat op heeft.

Daarbij zijn niet alle jongeren hetzelfde. Voor de enen is autonomie de kans om zelf het initiatief te nemen en te "ondernemen" (in alle betekenissen van het woord en op alle levensdomeinen), voor de anderen is een (al dan niet hoge mate van) bescherming en ondersteuning nodig om dit te kunnen. Mislukken moet kunnen en een tweede zelfs derde kans krijgen ook als intrinsiek onderdeel van een beleid. (Zie Rapport van de Wereldbank van ongeveer 10 jaar geleden.)

Het is duidelijk dat versterkende solidariteit en empowerment van minder bevoorrechte jongeren en jongeren met zeer diverse achtergronden, mobiliteitsbevordering, politieke en burgerschapsvorming belangrijke onderwerpen zijn die relevant blijven voor het uitbouwen van Europa's toekomst.

Verder zal er prioritair moeten worden ingezet moeten op meer sociale cohesie in de Europese Unie. Sociale cohesie is de lijm die de samenleving bijeenhoudt. We gaan ervan uit dat een mobilisatie van sociaal kapitaal, met appel op ieders betrokkenheid, perspectief biedt op maatschappelijke integratie, ook van de meest kwetsbaren.

Hiervoor zijn essentiële bouwstenen nodig zoals

Een reflecterende EU aanvullend op een kennis en feiten EU

In een reflecterende samenleving is er plaats voor kritische reflectie, waarbij opties telkens worden (her)overwogen en waar nodig aangepast. Burgerinitiatieven en bewegingen verhogen de weerbaarheid en kruiden de samenleving. Bij dit alles zien we technologie als een katalysator die creatieve oplossingen genereert.

Mensen kunnen moeilijk leven zonder identiteit en zonder het besef van hun plaats in de wereld. Veel oude betekenisproducenten – traditie, geloof – interfereren anders dan voorheen met de hedendaagse noden. Daarom moeten we ons de vraag stellen hoe betekenis of “cultuur” vervaardigd wordt. Hoe maken we “betekenis”? En hoe gaan wij om met die ontzaglijke hoeveelheid aan oude betekenissen die bij ons zijn gebleven, verborgen en bewaard in taal, in gebaren en gewoontes, in de wijze waarop we de wereld vorm geven?

Een duurzame EU

Bouwen aan duurzaamheid impliceert het bouwen aan een vreedzame, rechtvaardige en inclusieve samenleving met gelijke kansen voor iedereen. We gaan uit van empowerment in een samenleving waarin burger, middenveld en overheid samen de verantwoordelijkheid opnemen. Betrokkenheid van professionals en vrijwilligers draagt bij tot het te bereiken doel.

Een voldragen interculturele dialoog, gebaseerd op openheid en wederzijds respect, creëert betrokkenheid bij professionals en vrijwilligers in het faciliteren van gelijke kansen voor iedereen.

Er is vandaag een “trend” bij jongeren om effectief bij te dragen aan “herstel” van de samenhang van de maatschappij. Zo kennen wij in de drie gemeenschappen van België over decennia heen de duurzame bloei van jeugdwerk en jeugdverenigingen. Ook nog een brug te slaan naar het jeugdwerk? Zie de Europese reeks geschiedenis van jeugdwerk in Europa.

“Health” in all policies

Welzijn en gezondheid worden sociaal en economisch bepaald, in die mate zelfs dat de Wereldgezondheidsorganisatie vraagt om welzijn en gezondheid consequent als sleutelcomponent op te nemen in alle beleidsbeslissingen.

Levenslang en levensbreed leren en dynamische levensloopbaan

Talent en kennis zijn de drijvende krachten van vooruitgang en innovatie. Geen talent mag daarom onbenut blijven in onze samenleving.

Als de Europese Unie op zoek is naar vernieuwing dan is jeugd(werk)beleid en jongerenactivering op participatorische wijze een enorme kans om het anders aan te pakken. De Unie moet daarvoor de nodige voorwaarden scheppen .

Om dit alles mogelijk te maken en kansen te creëren en onderhouden, hebben jongeren duurzame ondersteuning nodig voor hun concrete en zeer diverse projecten en plannen (van lokaal tot wereldwijd) te kunnen realiseren. Daartoe moeten Erasmus+ Jeugd in Actie maar ook andere Europese programma's de nodige financiering voorzien!

Ik dank u.